

September 2023

Offentlige arbejdspladser har ikke lært lektien om værdien ved hjemmearbejdspladser efter corona-tiden

Introduktion

Vores arbejdsliv er under forandring i disse år.

Ikke mindst har vi i medfør af covid19 pandemien fået nye erfaringer med at planlægge arbejdslivet mere fleksibelt, bl.a. som følge af flere digitale muligheder for at arbejde og mødes virtuelt. Det er også en væsentlig del af forklaringen på, at mange efterspørger større indflydelse på tilrettelæggelse af deres arbejdstid.

Det er dog også værd at fremhæve, at mange djøfere/akademikere – til sammenligning med mange andre grupper – ofte har en høj grad af indflydelse på arbejdstiden. Mange arbejder således mere opgavestyreret frem for arbejdstidsstyret. Det giver selvfølgelig store fordele i forhold til muligheder for at jonglere arbejde og privatliv, så det passer til ens livssituation.

I denne undersøgelse har vi spurgt Djøf- medlemmer, i hvilket omfang de har mulighed for at arbejde hjemmefra, og hvilke ønsker de har i forhold til at kunne arbejde mere eller mindre hjemmefra, end de allerede gør.

Undersøgelser viser, at der er et udbredt ønske blandt Djøf-medlemmer om at kunne arbejde mere hjemmefra, end de allerede gør i dag. Undersøgelsen peger på store forskelle mellem den offentlige og private sektor, idet markant flere har mulighed for at arbejde hjemme mere end to dage om ugen i den private sektor. I den offentlige sektor ses særligt departementerne at være tilbageholdende med at give plads til hjemmearbejde.

Fleksible vilkår, herunder ikke mindst mulighed for at kunne arbejde hjemme, har stor betydning for manges valg af arbejdsplads. Derfor er der også meget at vinde for mange arbejdspladser ved at tilbyde mere fleksible rammer i arbejdslivet, herunder mulighed for at arbejde hjemme.

Analysen viser

- At knap hver tredje (31 %) Djøf-medlem vil gerne arbejde mere hjemmefra end de gør nu. 2 % vil gerne arbejde mindre hjemmefra.
- At hver tredje (34 %) i den offentlige sektor ønsker at arbejde mere hjemmefra, mens det er hver fjerde (26 %) i den private sektor.
- At 52 % mener, at de er mere effektive hjemmefra end fra arbejdspladsen, mens kun 12 % mener, at de er mest effektive fra arbejdspladsen.
- At mere end halvdelen (53 %) af de ansatte i den offentlige sektor arbejder hjemme en til to dage om ugen, mens det er under halvdelen (46 %) i den private sektor.

- At kun hver tiende (10 %) offentligt ansatte arbejder hjemme mere end to dage om ugen, mens det er omkring hver femte (19 %) privatansatte.
- At i departementerne arbejder to ud af tre ansatte (67 %) hjemme mindre end en dag om ugen. 55 % vil gerne arbejde mere hjemmefra – og godt halvdelen (53 %) ønsker at arbejde hjemmefra en til to dage om ugen. Departementerne er den del af den offentlige sektor, hvor hjemmearbejde er mindst udbredt.
- At knap halvdelen 48 % i den private sektor oplever, at deres øverste ledelse har en positiv eller meget positiv holdning til hjemmearbejde, mens det tilsvarende tal er 43 % inden for den offentlige sektor.

Djøf mener

- Coronakrisen har givet os nyttige erfaringer i forhold til mere fleksibel indretning af arbejdslivet. Særligt i den private sektor er der kommet øget fokus på at indrette arbejdslivet mere fleksibelt, bl.a. i form af gode muligheder for at arbejde hjemme. Djøf finder det derfor beklageligt, at den offentlige sektor, og særligt departementerne, ikke i samme omfang gør brug af de gode erfaringer. Her er man i høj grad tilbage ved "business as usual", jf. at hver tredje (34 %) Djøf-medlem i den offentlige sektor har et ønske om at arbejde mere hjemmefra.
- Flexibilitet er et væsentligt parameter, når det gælder rekruttering og fastholdelse af dygtige medarbejdere på fremtidens arbejdsmarked. Derfor er mere fleksible arbejdsvilkår også et vigtigt fokusområde for Djøf i de kommende overenskomstforhandlinger på det offentlige område. Vi har allerede aftalt overordnede rammer for at kunne arbejde hjemme i den offentlige sektor, men rammerne kan med fordel udvides ved at få lavet flere lokale aftaler, hvor det er muligt.
- Også set i en samfundsøkonomisk kontekst er det værdifuldt at have øget blik for værdien af et mere fleksibelt arbejdsliv. Det handler dels om at kunne tilgodese forskellige mennesker i forskellige livsfaser. Her spiller fleksible rammer for at kunne planlægge sit arbejdsliv en stor rolle. Dels kan muligheden for mere hjemmearbejde potentielt også ændre bosætningsmønstre og betyde mindre trafik på vejene og dermed udgøre en klimagevinst.

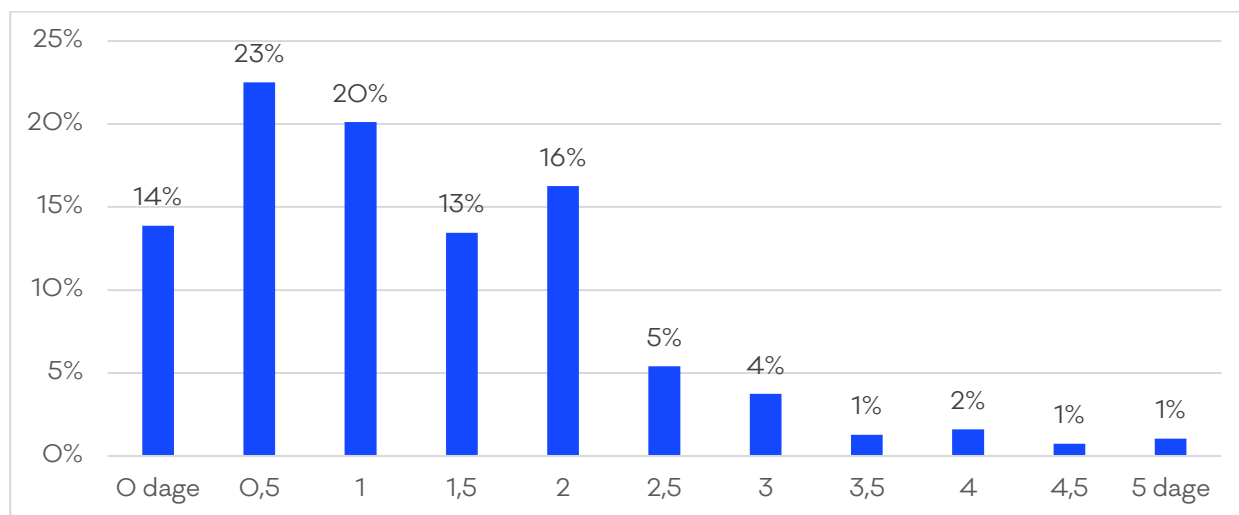
Indhold

Offentlige arbejdspladser har ikke lært lektien om værdien ved hjemmearbejdspladser efter corona-tiden	1
Introduktion.....	2
Analysen viser	2
Djøf mener	3
Langt de fleste arbejder hjemme 2 dage om ugen eller derunder	5
Hjemmearbejde og effektivitet.....	7
Store forskelle på omfanget af hjemmearbejde i den private og den offentlige sektor	8
Udbredt hjemmearbejde inden for forskning – meget lidt hjemmearbejde i departementerne.....	10
I mange brancher arbejder privatansatte hjemme mere end to dage om ugen.....	12
Flere medarbejdere i det private føler, at deres ledelse har et positivt syn på hjemmearbejde.....	14
Metode.....	15

Langt de fleste arbejder hjemme 2 dage om ugen eller derunder

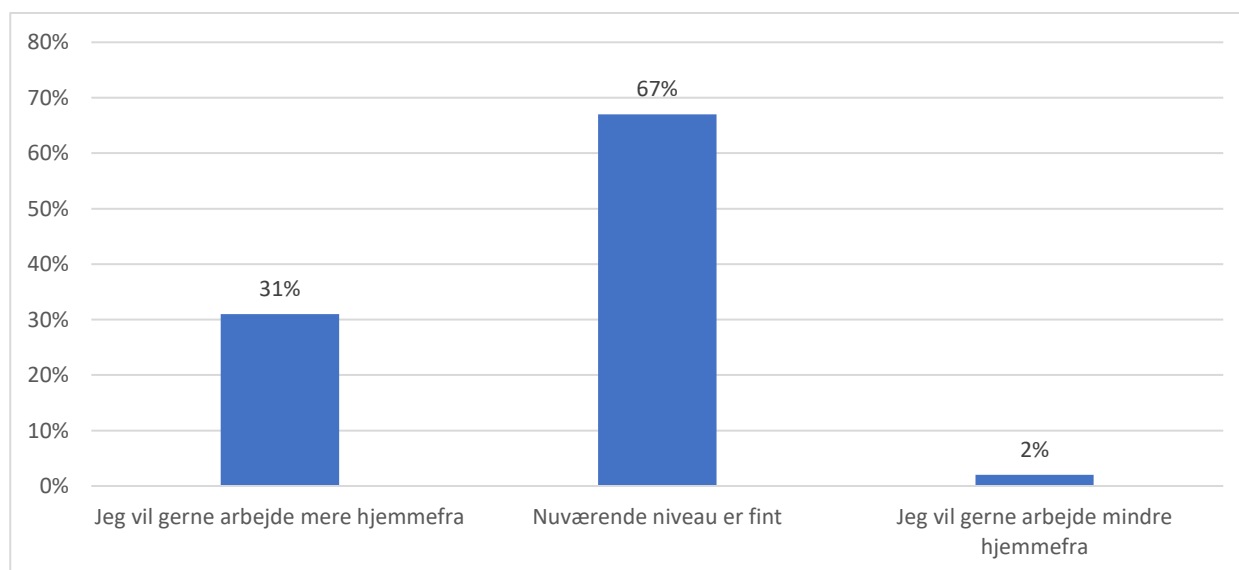
Det fremgår af figur 1, at 86 % arbejder hjemme to dage om ugen eller derunder. 14 % arbejder slet ikke hjemme, og knap halvdelen (43 %) arbejder hjemme en halv til en dag om ugen.

Figur 1. Hvor mange dage om ugen arbejder du i gennemsnit hjemmefra? (vælg et tal fra 0 til 5 dage, men afrundet til nærmeste hele eller halve dage) (Hvis du slet ikke arbejder hjemmefra, skal du vælge 0 dage)

Figur 2 viser, at næsten to ud af tre (67 %) mener, at det nuværende niveau for hjemmearbejde er fint. Samtidig svarer knap hver tredje (31 %), at de gerne vil arbejde mere hjemmefra. Kun to % ønsker at arbejde mindre hjemmefra.

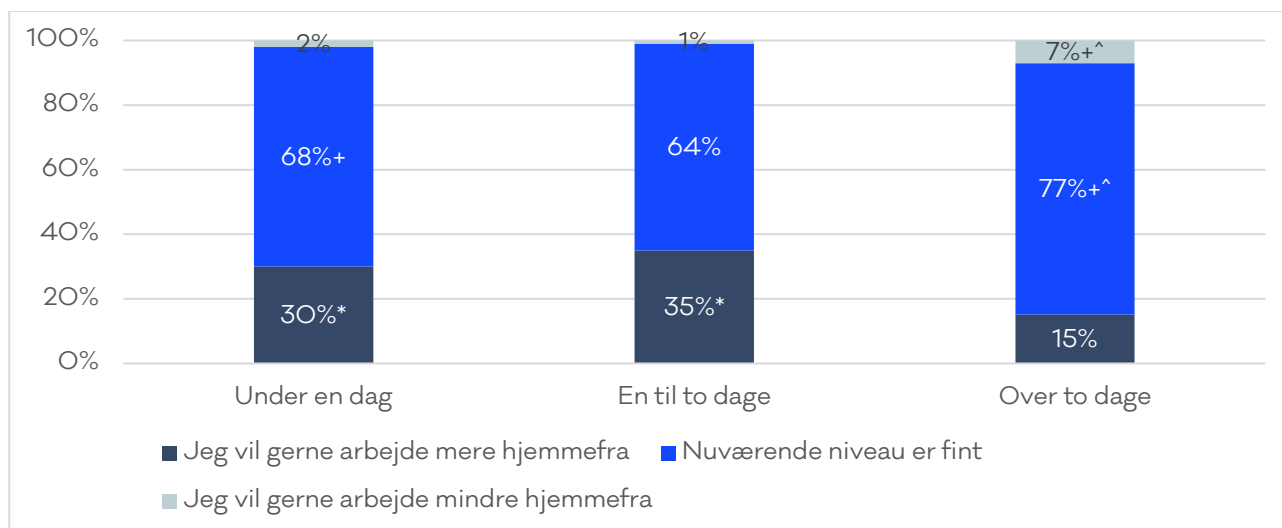
Figur 2. Vil du gerne arbejde mere eller mindre hjemmefra end du gør nu?

Der er interessante sammenhænge mellem, hvor mange dage man arbejder hjemme, og hvorvidt man ønsker at have mere eller mindre hjemmearbejde. Gruppen, hvor flest mener, at det nuværende niveau er fint, er personer, der arbejder hjemme mere end to dage om ugen. Her mener 77 %, at det er et passende niveau. Men der er flere i gruppen, der arbejder hjemme under en dag om ugen, der synes, at det er et passende niveau (68 %) end i gruppen, der arbejder hjemme en til to dage om ugen. I denne gruppe mener 64 %, at det er et passende niveau.

Det er i gruppen med en til to hjemmearbejdsdage, hvor flest (35 %) ønsker at arbejde mere hjemme. Kun 15 % af dem, der arbejder hjemme mere end to dage om ugen, ønsker mere hjemmearbejde – til gengæld ønsker 7 % mindre hjemmearbejde. Resultaterne fremgår af figur 3.

Figur 3. Vil du gerne arbejde mere eller mindre hjemmefra end du gør nu?

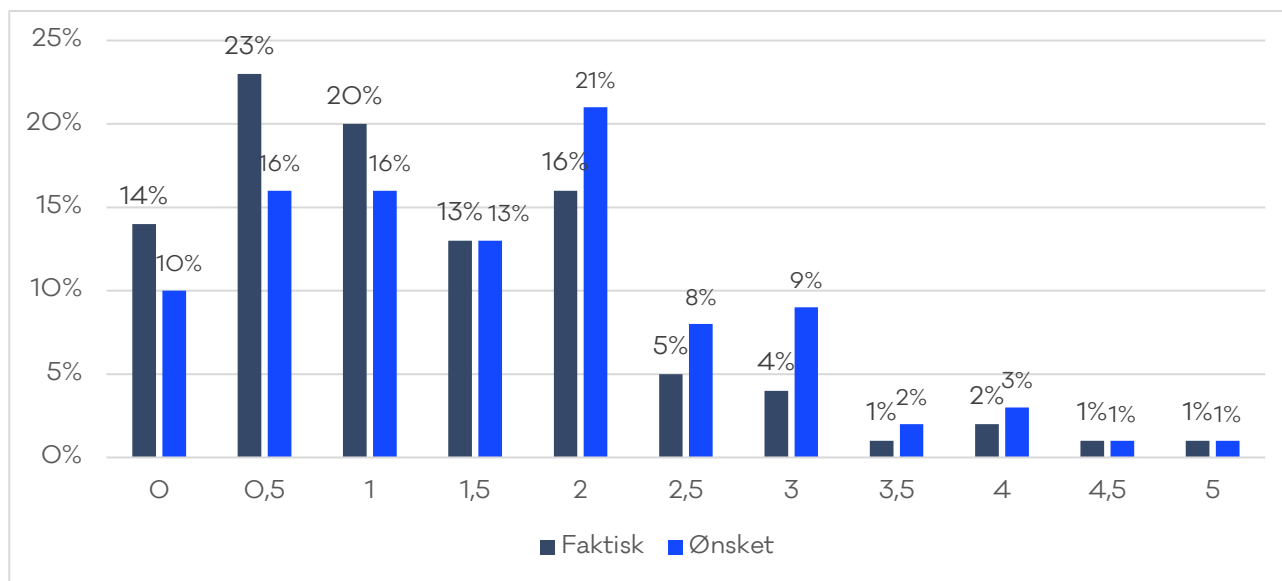

*Signifikant højere end over to dage, + Signifikant højere end en til to dage, ^Signifikant højere end under en dag

Dem, der enten gerne vil arbejde mere eller mindre hjemme, er blevet spurgt til, hvor mange dage, de gerne vil arbejde hjemme. I figur 4 bliver antallet af faktiske og ønskede hjemmearbejdsdage sammenholdt. For dem, der synes, at det nuværende niveau for hjemmearbejde er fint, er det ønskede niveau sat til det samme som det faktiske niveau.

Figuren viser, at 14 % slet ikke har hjemmearbejdsdage, mens der er 10 %, der ønsker ikke at have hjemmearbejdsdage. Og der er også flere, der i gennemsnit har en halv eller en hjemmearbejdsdag om ugen (23 %), end der ønsker at have det (16 %). Til gengæld er det flere, der ønsker at have to hjemmearbejdsdage (21 %) end dem, der faktisk har det (16 %).

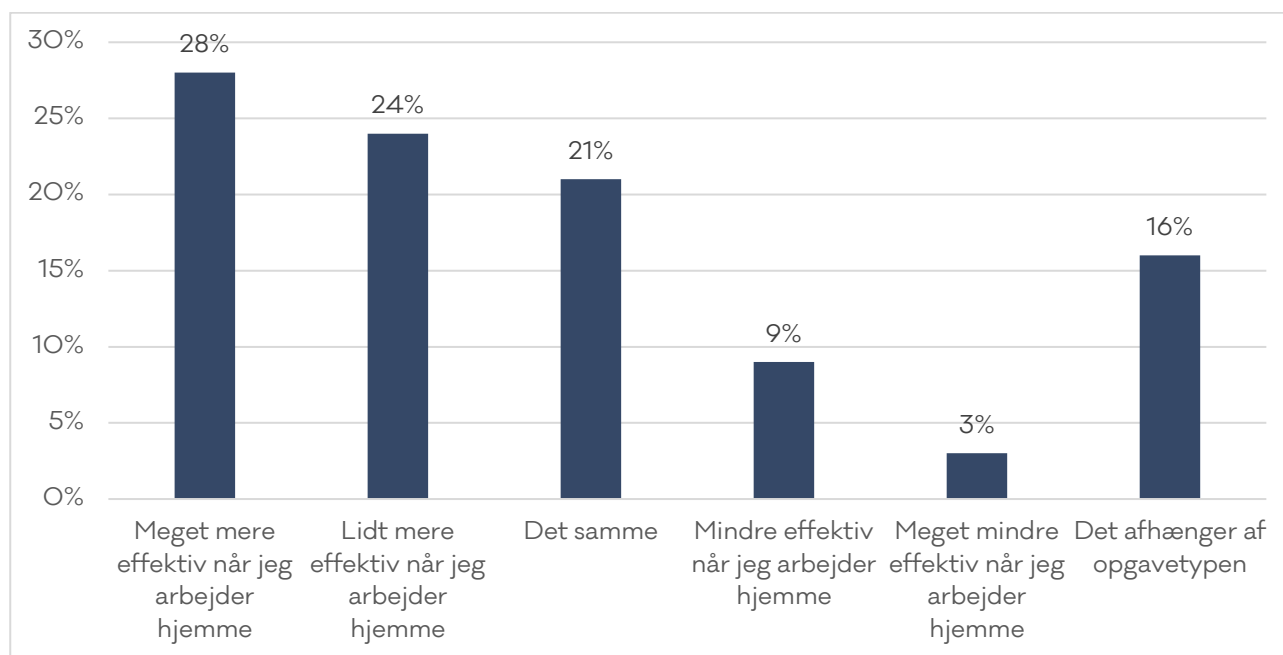
Figur 4. Faktiske antal hjemmearbejdsdage og ønskede antal hjemmearbejdsdage

Hjemmearbejde og effektivitet

Vi har spurgt Djøf-medlemmer, hvordan hjemmearbejde påvirker deres effektivitet. Godt halvdelen (52 %) svarer, at de er mere effektive hjemmefra, end når de er på arbejdspladsen, og hver femte (21 %) oplever, at det er det samme. Godt hver tiende (12 %) oplever, at de er mindre effektive, når de arbejder hjemmefra, og godt hver sjette (16 %) mener, at det afhænger af opgavetypen.

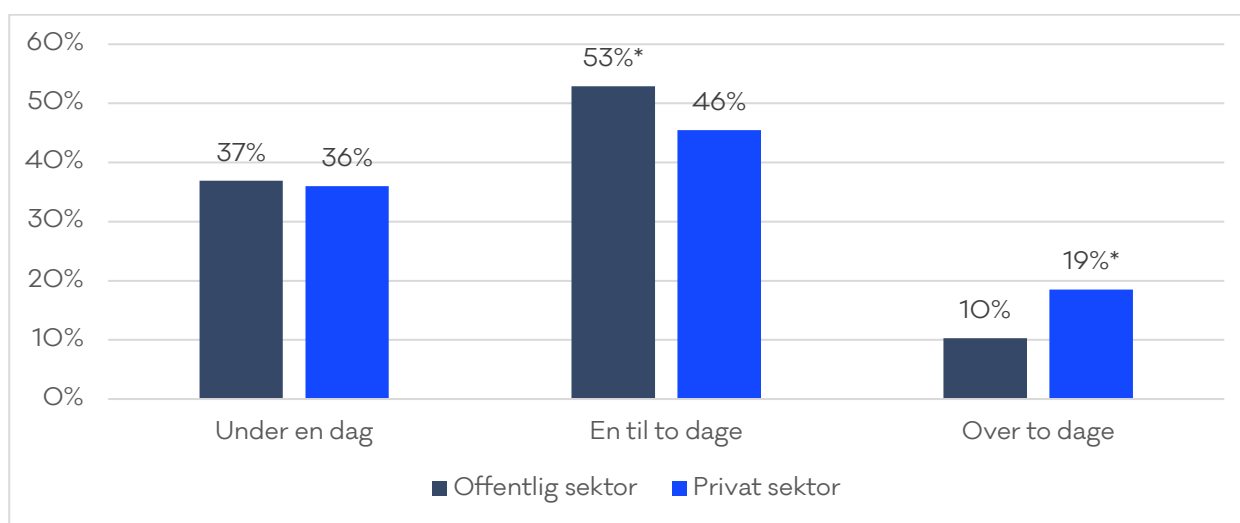
Figur 5. Er du generelt mere eller mindre effektiv, hvis du arbejder hjemme sammenlignet med, når du er på din arbejdsplads?

Store forskelle på omfanget af hjemmearbejde i den private og den offentlige sektor

Der er betydelige forskelle på den offentlige og den private sektor med hensyn til omfanget af hjemmearbejde. I den offentlige sektor arbejder mere end halvdelen (53 %) hjemme en til to dage om ugen, mens det er under halvdelen (46 %) i den private sektor. I den private sektor arbejder hver femte (19 %) hjemme mere end to dage om ugen, mens det kun er hver tiende (10 %) i den offentlige sektor. Der er ingen forskel på andelen, der arbejder hjemme under en dag om ugen i de to sektorer.

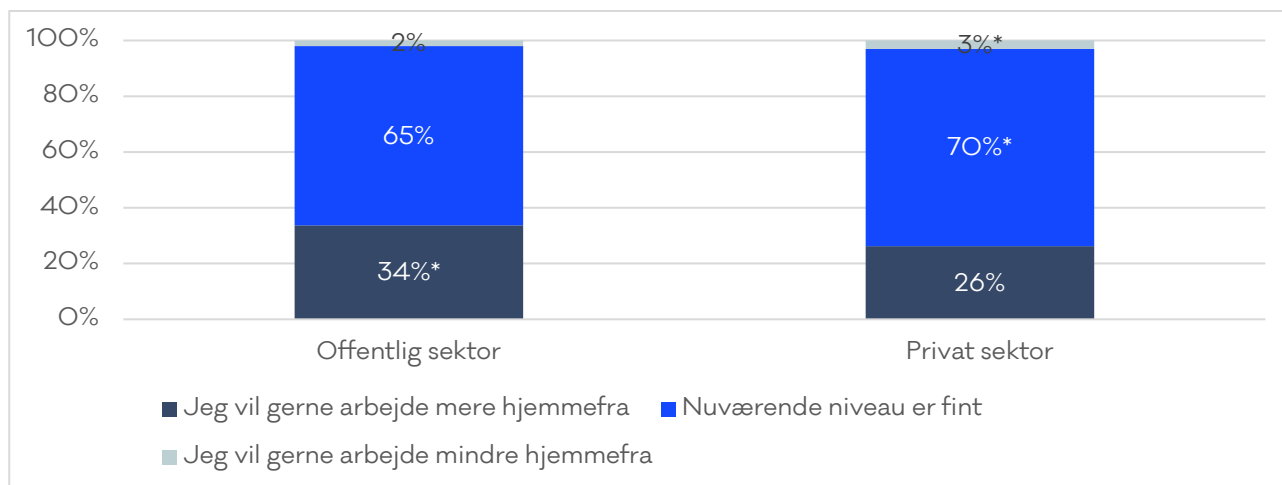
Figur 6. Hvor mange dage om ugen arbejder du i gennemsnit hjemmefra? (vælg et tal fra 0 til 5 dage, men afrundet til nærmeste hele eller halve dage) (Hvis du slet ikke arbejder hjemmefra, skal du vælge 0 dage), opdelt på sektor

*Forskellen er signifikant

Der er samtidig tydelige forskelle på, hvorvidt man oplever, at det nuværende niveau for hjemmearbejde er passende. I den offentlige sektor ønsker hver tredje (34 %) at arbejde mere hjemmefra, mens det er hver fjerde (26 %) i den private sektor.

Figur 7. Vil du gerne arbejde mere eller mindre hjemmefra end du gør nu? Opdelt på sektor

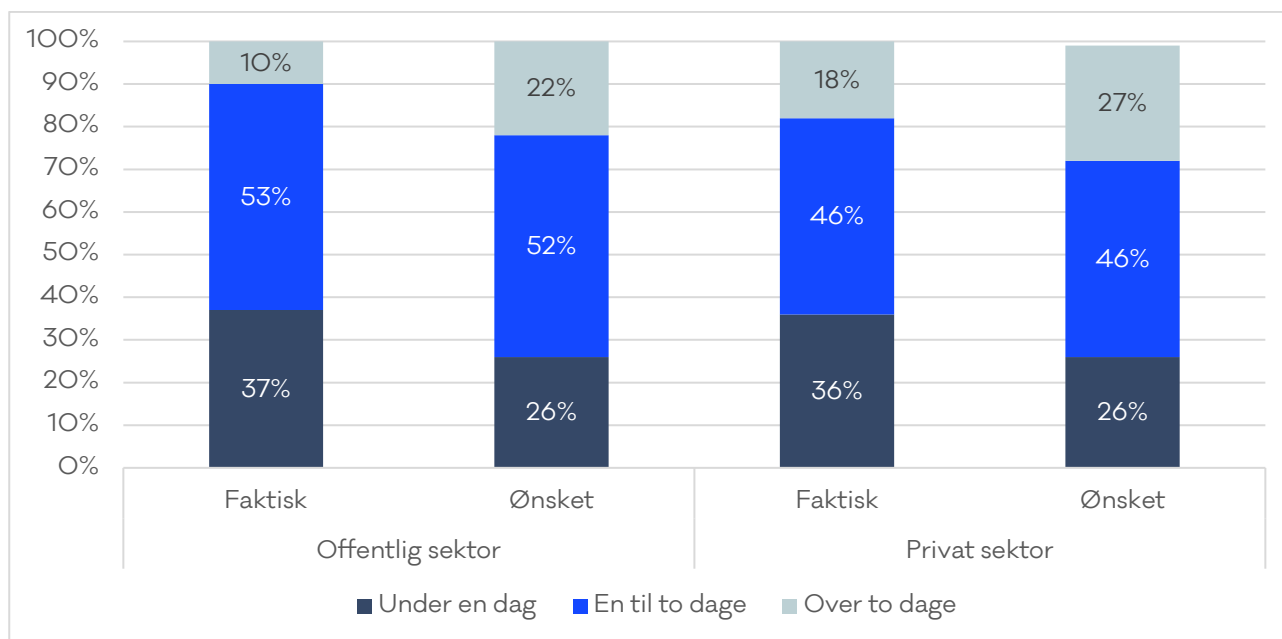

*Forskellen er signifikant

Når man sammenstiller det faktiske og det ønskede antal hjemmearbejdsdage, er det ca. halvdelen (53 %) indenfor den offentlige sektor, der arbejder hjemme en til to dage om ugen, og 52 % som ønsker dette antal. Det er kun hver tiende (10 %), der arbejder hjemme over to dage om ugen, men hele 22 %, ønsker at gøre det. 37% inden for den offentlige sektor arbejder under en dag hjemme om ugen, men kun 26 % ønsker at arbejde hjemme mindre end 1 dag om ugen.

Billedet er det samme i den private sektor, selvom hjemmearbejde allerede er mere udbredt. Knap halvdelen både arbejder hjemme en til to dage om ugen og ønsker at gøre det. Knap hver femte (18 %) arbejder hjemmefra over to dage om ugen, og 27 % ønsker at gøre det.

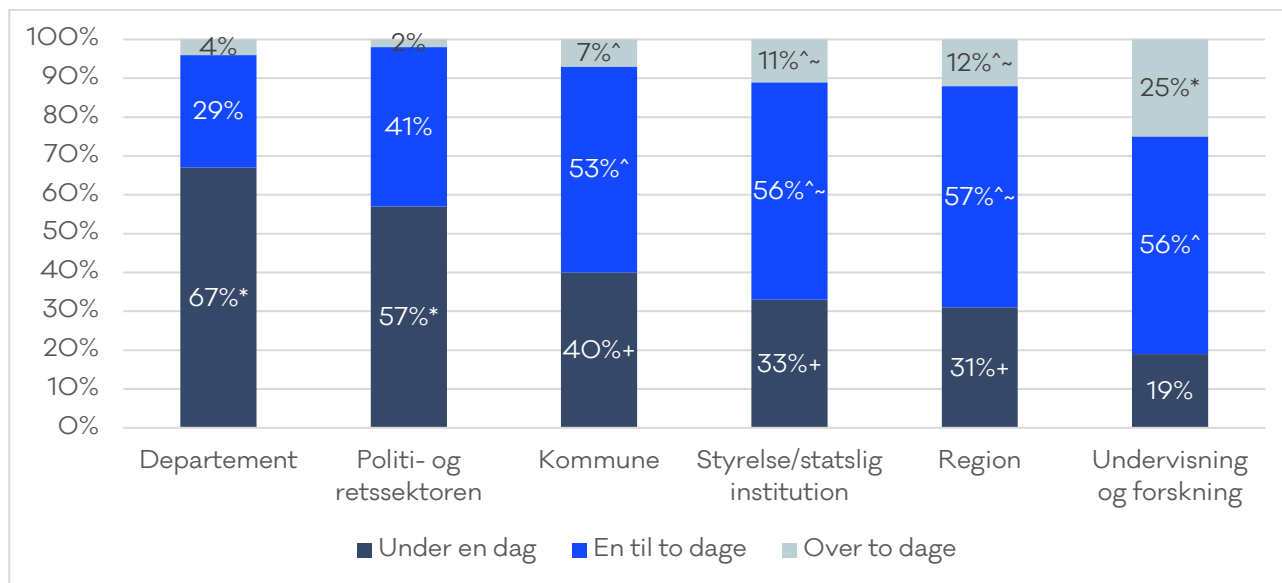
Figur 8. Faktisk og ønsket hjemmearbejde, opdelt på offentlig og privat sektor

Udbredt hjemmearbejde inden for forskning – meget lidt hjemmearbejde i departementerne

Der er betydelige forskelle indenfor den offentlige sektor. Figur 9 indikerer, at særligt departementerne samt politi- og retssektoeren kun i begrænset omfang benytter sig af hjemmearbejde. I departementerne er det 2 ud af tre (67 %), der arbejder hjemme mindre end en dag om ugen, mens det kun er hver femte inden for undervisning og forskning (19 %). I departementerne arbejder færre end hver tredje (29 %) hjemme en til to dage om ugen, hvilket er særdeles lavt sammenlignet med de 53 %, der gør det i den offentlige sektor samlet set.

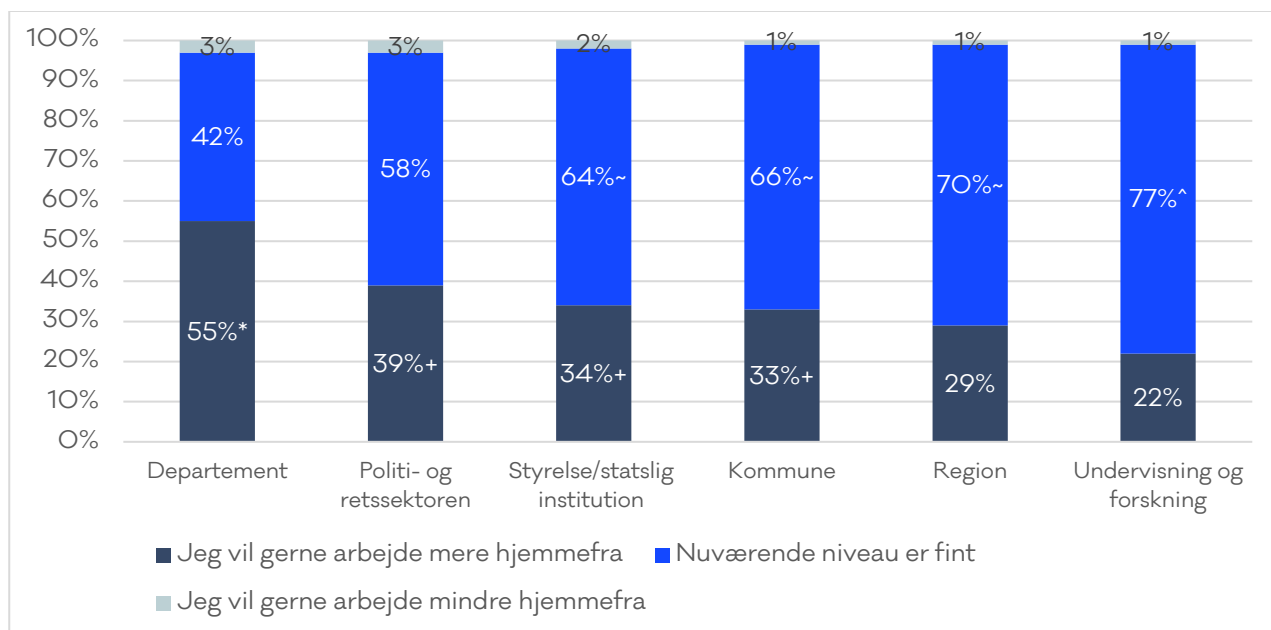
Figur 9. Hvor mange dage om ugen arbejder du i gennemsnit hjemmefra? Opdelt på offentlige sektorer

*Signifikant højere end alle andre sektorer, + signifikant højere end undervisning og forskning, ^signifikant højere end departementer, ~ signifikant højere end politi- og retssektoeren.

Det er – ikke overraskende – i de sektorer med mindst hjemmearbejde, at der er det mest udbredte ønske om mere hjemmearbejde. I departementerne svarer mere end halvdelen (55%), at de gerne vil arbejde mere hjemmefra, mens godt 4 ud af 10 (42 %) oplever, at det nuværende niveau er passende.

Figur 19. Vil du gerne arbejde mere eller mindre hjemmefra end du gør nu? Opdelt på offentlige sektorer

*Signifikant højere end alle, undtaget regioner, + signifikant højere end undervisning og forskning, ~ signifikant højere end departementer, ^signifikant højere end alle, undtagen regioner

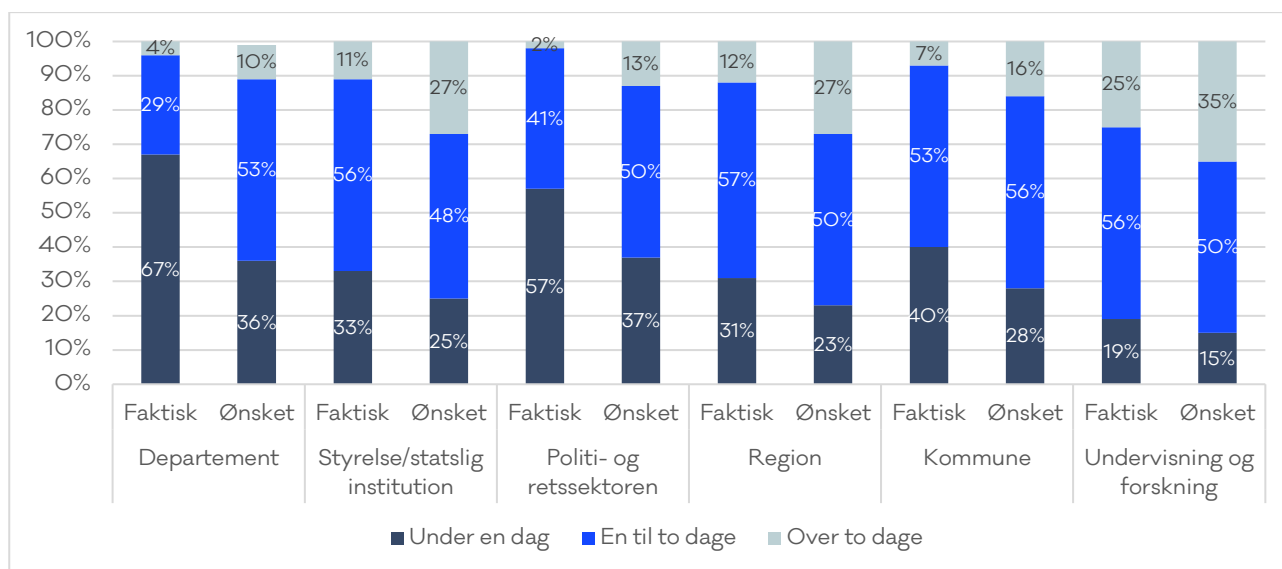
Der er også lavet en sammenligning mellem, hvor meget man arbejder hjemme - fordelt på sektorer inden for det offentlige, og hvor meget man ønsker at arbejde hjemme. Hvis man har svaret, at det nuværende niveau for hjemmearbejde er fint, er det ønskede niveau sat til det faktiske.

Det er særligt i departementerne, at der er et mismatch mellem faktisk og ønsket hjemmearbejde. To ud af tre (67 %) arbejder hjemme under en dag om ugen, men det er kun det ønskede for godt en ud af tre (36 %). Knap en ud af tre (29 %) arbejder hjemme en til to dage om ugen – hvilket er ønsket for godt halvdelen (53 %). Ganske få (4 %) arbejder hjemme mere end to dage om ugen, mens det er godt dobbelt så mange (10 %), der gerne ville arbejde hjemme mere end to dage om ugen.

I styrelserne er der betydeligt mere hjemmearbejde og et bedre match mellem det faktiske og det ønskede antal hjemmearbejdsdage, selvom der fortsat er et ønske om mere hjemmearbejde. Hver tiende (11 %) arbejder hjemme mere end to dage om ugen, men det er langt flere (27 %), der ønsker at arbejde hjemme mere end to dage om ugen.

Undervisnings- og forskningssektoren er den sektor, hvor der er mest hjemmearbejde. Men også her ønsker flere at arbejde hjemme mere end to dage om ugen i forhold til andelen, der faktisk arbejder hjemme to dage om ugen nu.

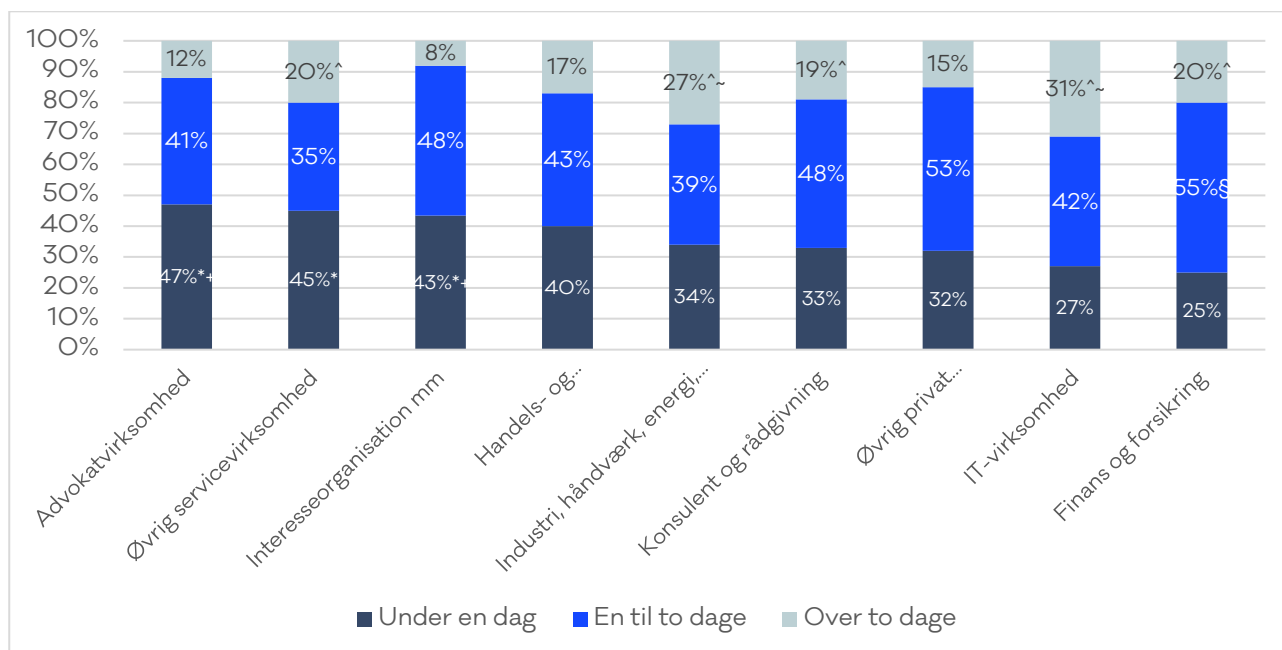
Figur 101. Faktisk og ønsket hjemmearbejde, opdelt på offentlige sektorer

I mange brancher arbejder privatansatte hjemme mere end to dage om ugen

I den private sektor er der også forskelle mellem sektorer, men ikke så markant som i den offentlige sektor i forhold til omfanget af hjemmearbejde i dag. Det er inden for advokatvirksomheder, øvrige servicevirksomheder og interesseorganisationer, at flest arbejder hjemme under en dag om ugen. Og det er inden for it-virksomheder, industri, håndværk, energi, biotek og bygge og anlæg, at flest arbejder hjemme mere end to dage om ugen.

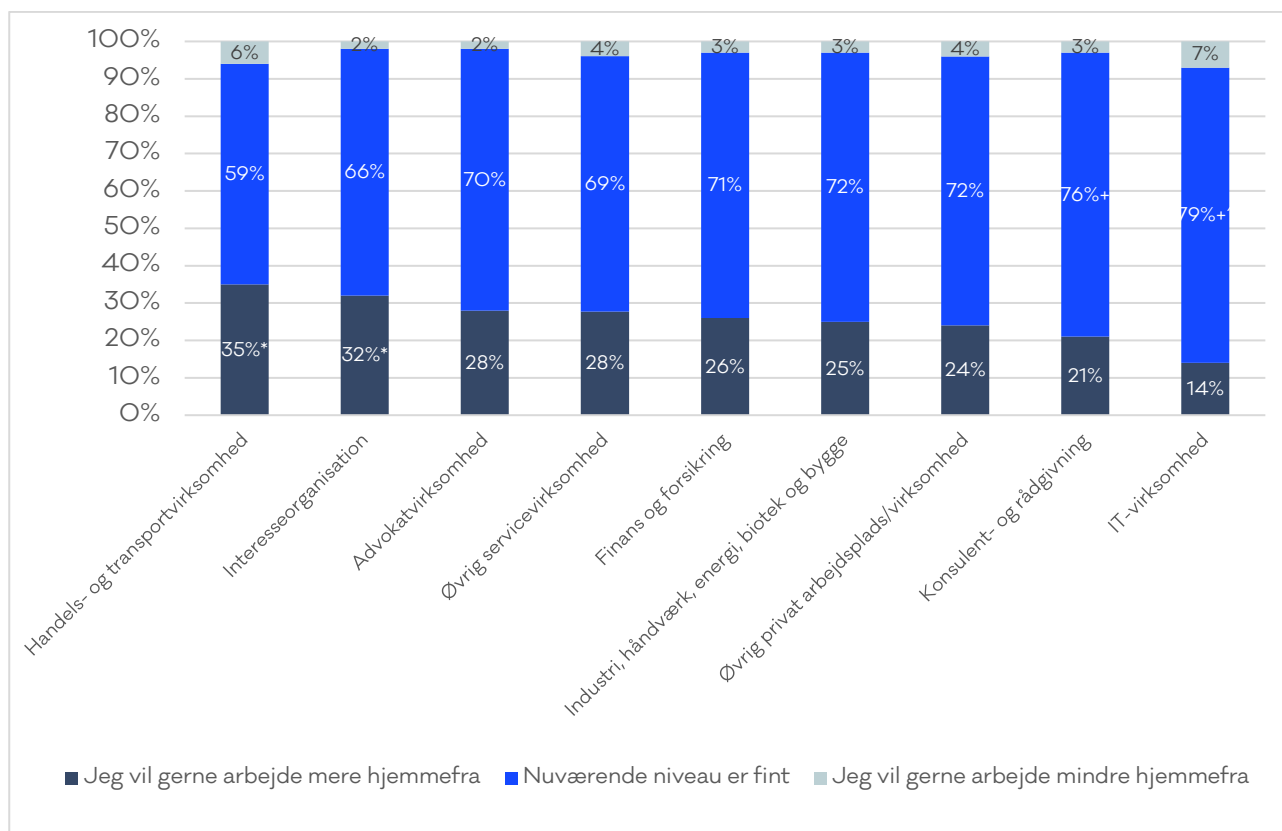
Figur 11. Hvor mange dage om ugen arbejder du i gennemsnit hjemmefra? Opdelt på private brancher

*Signifikant højere end finans og forsikring, + Signifikant højere end it-virksomheder, ^Signifikant højere end interesseorganisationer, § Signifikant højere end øvrig service samt industri mm, ~ Signifikant højere end advokat

Der er ligeledes forskelligartede ønsker til, om man vil have mere eller mindre hjemmearbejde, når man opdeler på private brancher – dog ikke så markante forskelle som i den offentlige sektor. Ønsket om mere hjemmearbejde er størst indenfor handel og transport samt interesseorganisationer og mindst inden for it.

Figur 12. Vil du gerne arbejde mere eller mindre hjemmefra end du gør nu? Opdelt på private brancher

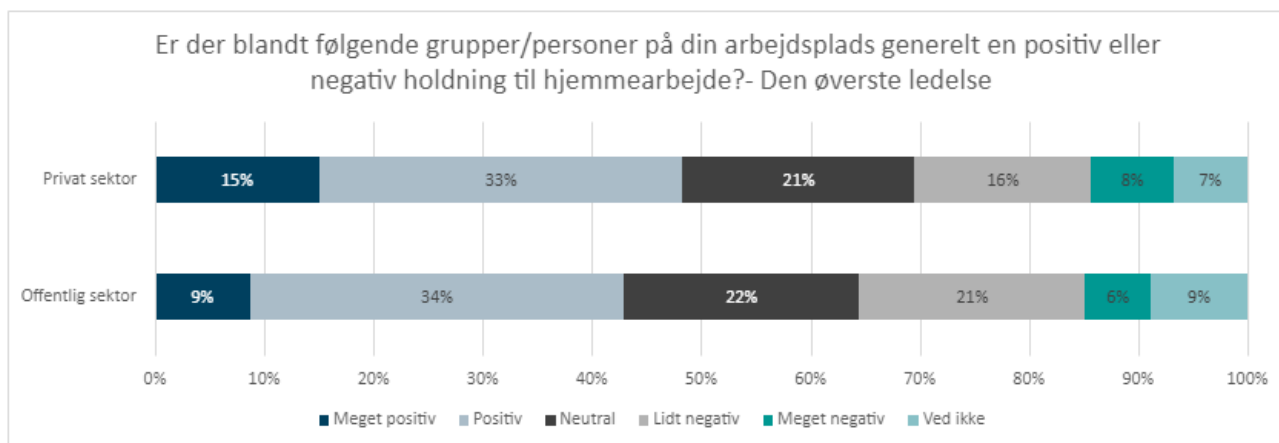
*Signifikant højere end it-virksomhed, + signifikant højere end handel og transport, ^ signifikant højere end interesseorganisationer.

Flere medarbejdere i det private føler, at deres ledelse har et positivt syn på hjemmearbejde

Knap halvdelen 48 % i den private sektor oplever, at den øverste ledelse har en positiv eller meget positiv holdning til hjemmearbejde, mens det tilsvarende tal er 43 % inden for den offentlige sektor.

Samtidig svarer 27 % i den offentlige sektor og 24 % i den private sektor, at deres øverste ledelse har et negativt eller meget negativt syn på hjemmearbejde.

Figur 15: Er der blandt følgende grupper/personer på din arbejdsplads generelt en positiv eller negativ holdning til hjemmearbejde? - Den øverste ledelse

Metode

Analysen baserer sig på en spørgeskemaundersøgelse blandt Djøfs medlemmer, der er i arbejde. Medlemmerne er blevet spurgt i deres egenskab af at være medarbejdere på en arbejdsplads, hvorfor selvstændige ikke er en del af undersøgelsespopulationen.

Undersøgelsen er sendt til en simpel tilfældig stikprøve på 19.981 medlemmer. I alt 4.829 medlemmer har svaret på undersøgelsen, hvilket giver en svarprocent på 24. Der er en lavere svarprocent blandt mænd, privatansatte samt unge. Data er vægtet på alder, køn og sektor for at tage højde for det systematiske skæve bortfald. Data er indsamlet i perioden den 5. til 27. september 2022.